

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα πλαίσια προληπτικής αναδιάρθρωσης, τη δεύτερη ευκαιρία και μέτρα για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών αναδιάρθρωσης, αφερεγγυότητας και απαλλαγής, καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 2012/30/ΕΕ»

[COM(2016) 723 final — 2016/0359 (COD)]

(2017/C 209/04)

Εισηγητής: ο κ. **Antonello PEZZINI**

Συνεισηγήτρια: η κ. **Franca SALIS-MADINIER**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 16.1.2017 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 25.1.2017
Νομική βάση	Άρθρο 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	9.3.2017
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	29.3.2017
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	524
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	220/2/7

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση οδηγίας για την προληπτική αναδιάρθρωση και τη δεύτερη ευκαιρία και για τον λόγο αυτό παρουσιάζει τις προτάσεις της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών που αποβλέπουν στη συμπλήρωση του περιεχομένου της.

1.2. Δεδομένου του περιεχομένου και της ανάγκης συμπλήρωσης των κανόνων για την εσωτερική αγορά, η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της έγκρισης της πρότασης υπό μορφήν κανονισμού και χωρίς να εκφράζει επιφυλάξεις για τη μεγαλύτερη δυνατή εναρμόνιση των σημερινών συστημάτων.

1.3. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι πρέπει να ορίζεται ρητώς στην οδηγία η υποχρέωση της διεύθυνσης της επιχείρησης να ενημερώνει τους εργαζομένους και να διαβουλευέται μαζί τους πριν και κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων. Ειδικότερα, στα στάδια της πρώιμης αναδιάρθρωσης πρέπει να δίνεται προσοχή κυρίως στα συμφέροντα των εργαζομένων, ενώ, στη διαδικασία αφερεγγυότητας, πρέπει να υπάρχει ρητή αναφορά στο άρθρο 5 παράγραφος 2 της οδηγίας 2001/23/ΕΚ για λόγους προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε αυτό το πλαίσιο.

1.4. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να προσθέσει ως θεμελιώδη αρχή στην οδηγία την υποχρέωση επίστευσης της κατάστασης αφερεγγυότητας μέσω της σύναψης ενός «κώδικα δεοντολογίας». Για τον σκοπό αυτό, η ΕΟΚΕ προτείνει την ενσωμάτωση στην οδηγία της αρχής της «κοινωνικής προειδοποίησης» (social warning).

1.5. Η ΕΟΚΕ συνιστά την ενσωμάτωση στην οδηγία της υπέρτερης αρχής να κατοχυρώνεται, σε περίπτωση αφερεγγυότητας, η παραγωγή στο καθεστώς προνομιακών πιστωτών όλων των εργαζομένων και σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Συν τοις άλλοις, η ΕΟΚΕ προτείνει, όπου δεν υπάρχει, τη δημιουργία ενός ταμείου αλληλοβοήθειας που θα κατοχυρώνει την καταβολή των αμοιβών των εργαζομένων σε όλα τα κράτη μέλη. Το ταμείο αυτό –προβλέπεται ήδη σε ορισμένα κράτη μέλη– θα μπορούσε να χρηματοδοτείται με εισφορές των εργοδοτών μέσω ειδικής χρηματοδότησης. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να συμμετέχουν ως διαχειριστές και εγγυητές του ταμείου.

1.6. Η ΕΟΚΕ εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη θέσπιση κριτηρίων και προθεσμιών για την έγκαιρη διαπίστωση των δυσχερειών της επιχείρησης.

1.7. Οι συναρμόδιοι επαγγελματίες, εμπειρογνώμονες, και οι δικαστικοί, πρέπει να έχουν κατάλληλη κοινή κατάρτιση και μεγάλη εμπειρία, έτσι ώστε να μπορούν να εργάζονται σε πεδία που μέχρι σήμερα έχουν μελετηθεί ελάχιστα.

1.8. Είναι αναγκαίο να επαληθεύονται τα κριτήρια αξιοπιστίας των επιχειρηματιών. Τούτο συνδέεται με την έντιμη επαγγελματική συμπεριφορά και θα αποδεικνύεται από κατάλληλα πιστοποιητικά που εκδίδουν οι αρχές. Τα πιστοποιητικά αυτά θα δικαιολογούν τη χρήση της δεύτερης ευκαιρίας.

1.9. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, βάσει της οδηγίας, πρέπει να θεωρείται παράνομη μεθόδευση ή κατάχρηση της διαδικασίας αφερεγγυότητας εκ μέρους των διευθυντών με σκοπό να στερούν από τους εργαζομένους τα δικαιώματά τους και, άρα, πρέπει να απαγορεύεται στους ιδύνοντες των επιχειρήσεων αυτών η δυνατότητα χρεοστασίου ή δεύτερης ευκαιρίας.

1.10. Η ΕΟΚΕ εκτιμά το γεγονός ότι στα δικαστήρια επιφυλάσσεται δευτερεύουσα λειτουργία, βάσει της οποίας θα επεμβαίνουν μόνο σε περιπτώσεις ανάγκης.

1.11. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει την κοινωνική αξία των επιχειρήσεων και την προσπάθεια να διατηρηθούν σε λειτουργία, με ελαστικές και έγκαιρες διαδικασίες χαμηλού κόστους. Τούτα δε σύμφωνα με τις αξίες της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (άρθρο 3) και με σεβασμό προς την καλή πίστη του επιχειρηματία.

2. Το καθεστώς αφερεγγυότητας των επιχειρήσεων στην ΕΕ

2.1. Στις 20 Μαΐου 2015, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσαν τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/848 (εφεξής ο «Κανονισμός») περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας μεταξύ διαφορετικών κρατών.

2.2. Με τη νέα νομοθεσία γίνονται δεκτές οι νέες θεωρήσεις όσον αφορά τους στόχους της νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας, σύμφωνα με τις οποίες οι συλλογικές διαδικασίες αφερεγγυότητας δεν αποτελούν πλέον μόνον εργαλεία εκκαθάρισης, αλλά μέσα που διασφαλίζουν τη διατήρηση των οργανωμένων πόρων της επιχείρησης και, συνεπώς, του δικαιώματος στην εργασία των υπαλλήλων της, με την εξασφάλιση όταν είναι εφικτό, της διάσωσης της επιχείρησης.

2.3. Στα διάφορα κράτη μέλη, στα οποία οι διαδικασίες αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων υπερσχύουν εκείνων της εκκαθάρισης, το ποσοστό είσπραξης των χρεών ανέρχεται σε 83 % έναντι του 57 % ⁽¹⁾.

2.3.1. Επίσης, μεγάλες διαφορές υπάρχουν στα διάφορα κράτη και στη διάρκεια των διαδικασιών ⁽²⁾, η οποία κυμαίνεται από λίγους μήνες έως έτη.

2.3.2. Μεγάλες διαφορές υπάρχουν επίσης και στη δυνατότητα πρόσβασης σε διαδικασίες αναδιάρθρωσης πριν από την κήρυξη της αφερεγγυότητας.

2.3.3. Σε πρόσφατες μελέτες ⁽³⁾ διαπιστώθηκαν ατέλειες των ευρωπαϊκών συλλογικών διαδικασιών αφερεγγυότητας και υπερβολικές αποκλίσεις στις νομοθεσίες των κρατών μελών, με αποτέλεσμα την παρεμβολή φραγμών στην κυκλοφορία των επενδύσεων στην ενιαία αγορά.

2.4. Για τους επιχειρηματίες —το ποσοστό «οικονομικής θνησιμότητας» των οποίων ανέρχεται περίπου σε 50 % ⁽⁴⁾ κατά την πρώτη πενταετία— ο στόχος είναι να έχουν τη δυνατότητα χρεοστασίου στις περιόδους που η κρίση είναι εμφανής και, εν συνεχεία, να μπορούν να πετυχαίνουν έναν διακανονισμό απαλλαγής από τα χρέη σε μια μέγιστη περίοδο τριών ετών, εξαλείφοντας το στίγμα της πτώχευσης· έτσι, θα δίνεται στους έντιμους επιχειρηματίες μια δεύτερη ευκαιρία.

2.5. Σημαντική καινοτομία προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός ενιαίου ευρωπαϊκού δικαστικού χώρου αποτελεί η δημιουργία έως τον Ιούνιο του 2019 ενός συστήματος ηλεκτρονικής διασύνδεσης των επονομαζόμενων «μητρώων αφερεγγυότητας», τα οποία θα πρέπει να καταρτιστούν σε κάθε κράτος μέλος, με δωρεάν πρόσβαση μέσω της ευρωπαϊκής διαδικτυακής πύλης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

2.6. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στη Ευρώπη κάθε χρόνο κηρύσσονται πτώχευση 200 000 επιχειρήσεις, στοιχείο που μεταφράζεται σε απώλεια 1,7 εκατ. θέσεων εργασίας. Αυτό συχνά θα μπορούσε να αποφεύγεται, εάν διαθέταμε αποτελεσματικότερες διαδικασίες αφερεγγυότητας και αναδιάρθρωσης.

2.7. Από την εξέταση της εφαρμογής της Σύστασης που εξέδωσε το 2014 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως προς την αναδιάρθρωση και τη δεύτερη ευκαιρία προέκυψε ότι, παρά τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα της αφερεγγυότητας, οι κανόνες εξακολουθούν να αποκλίνουν και να είναι είτε ανεπαρκείς είτε ανύπαρκτοι σε ορισμένες χώρες. Στο σχέδιο δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών του 2015 εξαγγέλθηκε μια νομοθετική πρωτοβουλία για την αφερεγγυότητα των επιχειρήσεων, στην οποία περιλαμβάνεται η έγκαιρη αναδιάρθρωση και η δεύτερη ευκαιρία.

⁽¹⁾ Παγκόσμια Τράπεζα, δείκτης «Doing Business» 2016.

⁽²⁾ Βλέπε SWD(2016) 0357 final.

⁽³⁾ <https://webcast.ec.europa.eu/insolvency-conference>· http://ec.europa.eu/justice/civil/files/insolvency/impact_assessment_en.pdf COM(2015) 468 final, 30.9.2015 (Insolvency σ. 28-29)· SWD(2015) 183 final, 30.9.2015 (Insolvency σ. 73-78) και άλλα.

⁽⁴⁾ Σύμφωνα με το Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 354 (2012), το οποίο έδειξε επίσης ότι το 43 % των Ευρωπαίων δεν θα ξεκινούσαν επιχείρηση λόγω του φόβου αποτυχίας.

2.8. Η πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πρέπει να εξετάζεται και υπό το πρίσμα των διαφορών συστάσεων που διατυπώνουμε για να επισημάνουμε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Οι διαφορές μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών περί αφερεγγυότητας ενδέχεται να δημιουργούν αδικαιολόγητα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα.
- Το ζήτημα των καθεστώτων περί αφερεγγυότητας πρέπει να εξεταστεί από την άποψη του Εργατικού Δικαίου, επειδή αποκλίσεις στον ορισμό των εννοιών «εργασία» και «μισθωτός» ενδέχεται να υπονομεύουν τα δικαιώματα των εργαζομένων εντός της ΕΕ σε περίπτωση αφερεγγυότητας.
- Η απουσία εναρμόνισης όσον αφορά την προτεραιότητα ικανοποίησης των πιστωτών, ενδέχεται να περιορίζει τη δυνατότητα πρόβλεψης του αποτελέσματος των δικαστικών διαδικασιών.
- Ένας μεμονωμένος ή και πολλοί πιστωτές δεν πρέπει να έχουν τη δυνατότητα κατάχρησης ή καιροσκοπικής χρήσης των διαδικασιών αφερεγγυότητας.
- Απαιτούνται μέτρα για την αποτροπή της «άγρας δικαστηρίου».

3. Οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

3.1. Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής —με νομική βάση τα άρθρα 53 και 114 της ΣΛΕΕ— επικεντρώνεται σε τρία βασικά στοιχεία:

- κοινές αρχές σχετικές με τη χρήση πλαισίων αναδιάρθρωσης σε πρώιμο στάδιο, οι οποίες θα βοηθούν τις επιχειρήσεις να συνεχίζουν τη δραστηριότητά τους και να διαφυλάττουν την απασχόληση,
- κανόνες για να επιτρέπεται στους επιχειρηματίες να επωφελούνται από μια δεύτερη ευκαιρία, αφού θα έχουν απαλλαγεί από τα χρέη τους σε μια μέγιστη χρονική περίοδο 3 ετών,
- μέτρα για τα κράτη μέλη, έτσι ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών αφερεγγυότητας, αναδιάρθρωσης και απαλλαγής από τα χρέη, και συνακόλουθη μείωση της διάρκειας και του υπερβολικού κόστους των διαδικασιών, εξάλειψη των νομικών αβεβαιοτήτων για τους πιστωτές και επενδυτές και τα υψηλότερα ποσοστά είσπραξης των μη καταβληθέντων χρεών.

3.2. Οι νέοι κανόνες υποδεικνύουν ορισμένες θεμελιώδεις αρχές, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα σχετικά με την αφερεγγυότητα και την αναδιάρθρωση πλαίσια θα είναι συνεκτικά και αποτελεσματικά σε όλη την ΕΕ:

- οι επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες, ιδίως οι ΜΜΕ, θα έχουν πρόσβαση σε συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης για να εντοπίζεται η επιδείνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και να διασφαλίζεται η αναδιάρθρωση σε πρώιμο στάδιο,
- με τα ελαστικά πλαίσια προληπτικής αναδιάρθρωσης πρέπει να απλοποιούνται οι δικαστικές διαδικασίες όσον αφορά τους χρόνους, το κόστος και την πολυπλοκότητά τους,
- περίοδος χάριτος μέγιστης διάρκειας τεσσάρων μηνών για τον οφειλέτη πριν από την εφαρμογή των εκτελεστικών μέτρων, έτσι ώστε να διευκολύνονται διαπραγματεύσεις που οδηγούν σε αποτελεσματική αναδιάρθρωση,
- μη δυνατότητα των μειοψηφούντων πιστωτών και μετόχων που διαφωνούν να παρεμβάλλουν κωλύματα στα σχέδια αναδιάρθρωσης, αλλά με πλήρη προστασία των νόμιμων συμφερόντων τους,
- προστασία των νέων και των προσωρινών χρηματοδοτήσεων, έτσι ώστε να αυξάνονται οι πιθανότητες αποτελεσματικής αναδιάρθρωσης,
- πλήρης προστασία του δικαιώματος στην εργασία καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών αναδιάρθρωσης σε πρώιμο στάδιο, σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία της ΕΕ·
- ομοιογενής επιμόρφωση και εξειδίκευση των συνδικών πτώχευσης και των δικαστών στην ΕΕ,
- πλήρης χρήση των νέων πληροφοριακών τεχνολογιών για ηλεκτρονική υποβολή απαιτήσεων, κοινοποιήσεων και εγγράφων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και να μειώνεται η διάρκεια των διαδικασιών αφερεγγυότητας, αναδιάρθρωσης και παροχής δεύτερης ευκαιρίας.

3.3. Στην πρόταση νέας οδηγίας εξετάζονται επίσης πτυχές μιας διαδικασίας με συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης, κατά την οποία ο επιχειρηματίας διατηρεί τον έλεγχο των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων, ήτοι την αυτόματη αναστολή για περίοδο τεσσάρων μηνών κατά την οποία δεν επιτρέπεται στους πιστωτές να κινήσουν ατομικά διαδικασίες είσπραξης των οφειλών.

4. Ειδικές παρατηρήσεις επί του κειμένου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

4.1. Τίτλος I. Απαλλαγή από τα χρέη

4.1.1. Όσον αφορά την προαιρετική εφαρμογή του προτεινόμενου καθεστώτος για τις διαδικασίες απαλλαγής των καταναλωτών από τα χρέη, η ΕΟΚΕ, ως συνέχεια των συναφών γνωμοδοτήσεων που έχει ήδη υιοθετήσει, αντιτίθεται σθεναρά σε αυτή τη δυνατότητα, η οποία αντίκειται στα αιτήματα που έχει διατυπώσει ως προς την απόλυτη ανάγκη ύπαρξης ειδικού καθεστώτος για τους υπερχρεωμένους καταναλωτές.

4.2. Τίτλος II. Πρόβλεψη και συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης

4.2.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα ήταν σκόπιμο να διευκρινίζεται το εύρος και το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (κατηγορία επιχειρήσεων, αριθμός απασχολούμενων) με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΜΕ και την επίδρασή τους στην τοπική οικονομία.

4.2.2. Επικρατεί ευρεία συναίνεση όσον αφορά την ανάγκη παροχής βοήθειας στις επιχειρήσεις για την έγκαιρη αναδιάρθρωσή τους, έτσι ώστε να μπορούν να διαφυλάττουν τις θέσεις εργασίας και να διατηρούν την αξία τους, αλλά και να υποστηρίζονται οι έντιμοι επιχειρηματίες.

4.2.3. Θα ήταν χρήσιμο και σκόπιμο να ορίζεται βάσει ποιων κριτηρίων θα μπορούν να θεωρούνται «έντιμοι» οι διευθυντές των επιχειρήσεων. Τα αντικειμενικά αυτά κριτήρια πρέπει να ορίζονται και να θεσπίζονται στην οδηγία. Δεν πρέπει να παραβλέπεται επίσης το πρόσφατο φαινόμενο των μεθοδευμένων διαδικασιών αφερεγγυότητας με σκοπό την αποφυγή των νομικών ευθυνών και τη στέρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Πρέπει να αποτρέπεται η χρήση των μεθοδεύσεων αυτών μέσω της στέρησης του χρεοστασίου και της δεύτερης ευκαιρίας σε όσους καταφεύγουν σε αυτές.

4.2.4. Όλα τα στάδια πρέπει να διεξάγονται με τη διαρκή συμμετοχή των εργαζομένων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων, μέσω της πραγματικής διαβούλευσης και της αρκούντως έγκαιρης ενημέρωσης. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις πρέπει να έχουν το δικαίωμα να προτείνουν εναλλακτικές λύσεις για την προστασία των θέσεων εργασίας και να διορίζουν εμπειρογνώμονα.

4.2.5. Όταν το πλαίσιο της αναδιάρθρωσης σε πρώιμο στάδιο παρουσιάζει κοινά και κοινώς αποδεκτά στοιχεία, θα πρέπει να τηρείται ένα κοινό και ομοιογενές πρωτόκολλο σε ενωσιακό επίπεδο.

4.2.6. Η ΕΟΚΕ προτείνει να προβλέπονται σε όλα τα κράτη μέλη διαδικασίες για τη δημιουργία εθνικού ταμείου αλληλοβοήθειας που θα κατοχυρώνει την καταβολή των δεδουλευμένων αποδοχών των εργαζομένων. Το ταμείο αυτό θα μπορούσε να χρηματοδοτείται με εισφορές των εργοδοτών μέσω ειδικής χρηματοδότησης. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να συμμετέχουν ως διαχειριστές και εγγυητές του ταμείου⁽⁵⁾.

4.2.7. Με σκοπό την προστασία των θέσεων εργασίας και την αποφυγή των απολύσεων, θα πρέπει να υποστηρίζεται η αρχή της κοινωνικής προειδοποίησης, ήτοι η υποχρέωση της επιχείρησης να προειδοποιεί εγκαίρως για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Η διάταξη αυτή –η οποία πρέπει να εφαρμόζεται δέοντως αναλόγως με κάθε ειδική περίπτωση– θα αποτελεί επίσης μια χρήσιμη ένδειξη για να καθορίζεται με σαφήνεια η έντιμη και κοινωνικά υπεύθυνη συμπεριφορά του επιχειρηματία.

4.2.7.1. Θα πρέπει να υποστηρίζεται το πνεύμα ανταλλαγής πληροφοριών με τους εκπροσώπους των εργαζομένων, των συνδικαλιστικών οργανώσεων, των υπόλοιπων οργάνων εκπροσώπησης και άλλων συναρμοδίων.

4.2.8. Επιδιωκόμενος στόχος είναι ο περιορισμός της παρέμβασης των δικαστικών και διοικητικών αρχών, οι οποίες καλούνται πολύ συχνά να επιλύσουν πρόωρα και με δραστικό τρόπο τα προβλήματα αφερεγγυότητας.

4.2.9. Πρέπει να εφαρμόζεται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο η αρχή της κατάλληλης ενημέρωσης και διαβούλευσης (οδηγία 2009/38/ΕΚ περί ευρωπαϊκού συμβουλίου εργαζομένων) με τους εκπροσώπους των εργαζομένων και να αναγνωρίζεται το δικαίωμα και η προστασία τους όταν επισημαίνουν τους κινδύνους, καθότι είναι συχνά οι πρώτοι που αντιλαμβάνονται τις δυσχέρειες της επιχείρησης («whistleblower as means of prevention»/καταγγέλτης για προληπτικούς λόγους).

4.2.10. Θα πρέπει να διασαφηνιστεί καλύτερα η παράγραφος 3 του άρθρου 3. Ειδικότερα, θα πρέπει να προσδιορίζονται οι παράμετροι βάσει των οποίων θα μπορούν να εξαιρούνται οι επιχειρήσεις από τον μηχανισμό προειδοποίησης (αριθμός εργαζομένων, κύκλος εργασιών κ.λπ.).

(5) Η πρόταση αυτή είχε ήδη διατυπωθεί το 1764 στο δοκίμιο *Περί αδικημάτων και ποινών* του Cesare Beccaria.

4.3. Τίτλος III. Πλαίσια προληπτικής αναδιάρθρωσης.

4.3.1. Δημιουργία ενός ευνοϊκού και προορατικού πλαισίου που θα βασίζεται στην εναρμόνιση των εμπειριών και των διαδικασιών.

4.3.2. Για την υλοποίηση όσων προβλέπονται στο άρθρο 114 της ΣΛΕΕ, δηλαδή τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς, είναι αναγκαίο να μεριμνήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και με κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, για την εναρμόνιση των διαδικασιών αφερεγγυότητας που παρουσιάζουν σήμερα υπερβολικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών.

4.3.3. Κατά τον ίδιο τρόπο, πρέπει να προταθούν και να εναρμονιστούν σε ενωσιακό επίπεδο κατάλληλες προπρωχευτικές διαδικασίες στις οποίες θα λαμβάνονται υπόψη οι λόγοι που εμποδίζουν τη φυσιολογική χρηματοδοτική ροή, και οι οποίοι οφείλονται πολλές φορές στις καθυστερήσεις των πληρωμών⁽⁶⁾.

4.3.4. Πρέπει να θεσπιστούν κανόνες δεοντολογίας μεταξύ πελατών και παρόχων υπηρεσιών, με τους οποίους θα επιβάλλονται μέγιστες προθεσμίες πληρωμής της υπηρεσίας.

4.3.5. Σε άλλες περιπτώσεις, τα αίτια είναι πολιτικά και δεν εξαρτώνται από τις ικανότητες του επιχειρηματία.

4.3.6. Η προστασία των νέων και των προσωρινών χρηματοδοτήσεων πρέπει να κατοχυρώνεται από κοινούς κανόνες και κώδικες συμπεριφοράς που θα εφαρμόζονται ομοιογενώς στις διάφορες χώρες και επίσης θα μπορούν να προστατεύουν τις νόμιμες θέσεις που εκφράζουν οι μειοψηφίες.

4.3.7. Ορισμένες περιφερειακές αρχές στις διάφορες χώρες έχουν δημιουργήσει ήδη όργανα ισομερούς εκπροσώπησης⁽⁷⁾ με σκοπό να παρεμβαίνουν εγκαίρως όταν διαφαίνεται η ανάγκη επέμβασης για την υποστήριξη επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες⁽⁸⁾.

4.3.8. Θα ήταν σκόπιμο να πραγματοποιηθεί μια έρευνα σχετικά με αυτές τα όργανα για να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα από τις πιο σημαντικές εμπειρίες.

4.3.9. Η δημιουργία οργάνων ισομερούς εκπροσώπησης, με ευρείες αρμοδιότητες, σαφή αντίληψη των προοπτικών και σταθερούς κοινωνικούς στόχους, θα μπορούσε να βοηθήσει στην κάλυψη των στρατηγικών αδυναμιών πρόωρης παρέμβασης ή καινοτομίας που αποδυνάμωσαν τον κόσμο της εργασίας συνολικά και συνέβαλαν στην οικονομική κρίση που, έστω και με διαφορετικές μορφές, πλήττει την Ευρώπη από το 2008.

4.3.10. Τόσο τα μέσα αναδιάρθρωσης σε πρώιμο στάδιο, όσο και η δεύτερη ευκαιρία συνιστούν βοήθημα για τον επιχειρηματία που έχει σεβαστεί τη διαδικασία έγκαιρης προειδοποίησης και επιθυμεί κάνει χρήση αυτών, ενώ αμφότερα έχουν ως σκοπό τη δημιουργία των προϋποθέσεων για τη συμμετοχή των πιστωτών (κατά κύριο λόγο των εργαζομένων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων).

4.3.10.1. Για τον λόγο αυτό, θεωρείται ουσιώδες ο επιχειρηματίας που επιθυμεί την πρόσβαση σε αυτήν τη βοήθεια να θέτει αμελλητί στη διάθεση των συνομιλητών του (εργαζομένων, συνδικαλιστικών οργανώσεων, πιστωτών εν γένει, εντεταλμένων οργάνων για την επίλυση της κρίσης) όλα τα λογιστικά του στοιχεία (ισολογισμούς και παραρτήματα αυτών, τραπεζικά και ασφαλιστικά έγγραφα, λογιστικά αποθήκης κ.λπ.) και να επιτρέπει κάθε μορφή ελέγχου στα περιουσιακά του στοιχεία.

4.3.10.2. Κατ' αυτόν τον τρόπο δεν γίνεται μόνο σεβαστή η αρχή της διαφάνειας, αλλά δημιουργούνται και οι συνθήκες για να καταστούν αποτελεσματικές ορισμένες θεμελιώδεις διατάξεις που αποτελούν τη βάση της πρότασης οδηγίας.

4.3.10.3. Πράγματι, η δυνατότητα άμεσης πρόσβασης σε όλα τα έγγραφα της επιχείρησης μπορεί να επιτρέψει:

- την κατανόηση εκ μέρους όλων των μερών της πραγματικής οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, προκειμένου να καθορίζονται το ταχύτερο δυνατόν τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης κρίσης,
- την κατάλληλη ενημέρωση των πιστωτών (εργαζομένων και λοιπών, μέσω και των εμπειρογνομών τους) για να συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις έγκρισης του σχεδίου ή/και της πρότασης εναλλακτικών μέτρων και να διατυπώνουν τη συνειδητή άποψη ή ψήφο τους επί των στοιχείων του σχεδίου αναδιάρθρωσης (άρθρο 8),

⁽⁶⁾ Σύμφωνα με έρευνες που διεξήγαγε η Ακαδημία της Αβινιόν, οι καθυστερήσεις στις πληρωμές προκαλούν τουλάχιστον το 30 % της χρεοκοπίας των επιχειρήσεων.

⁽⁷⁾ Συγκροτούνται από τεχνικούς της περιφερειακής αρχής, εκπροσώπους των πιστωτών και των κοινωνικών εταίρων.

⁽⁸⁾ Βλέπε π.χ. τον «Οργανισμό εποπτείας και υποστήριξης των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες» (Organismo di vigilanza e di sostegno delle aziende in difficoltà) που σύστησε η Αυτόνομη περιφέρεια Σικελίας τον Μάρτιο του 2016 (Αυτόνομη περιφέρεια της Σικελίας, Διεύθυνση Παραγωγικών Δραστηριοτήτων).

- την κατάλληλη ενημέρωση των επαγγελματιών του τομέα (άρθρο 17 παράγραφος 3), καθώς και των δικαστικών αρχών και των εμπειρογνομόνων τους (άρθρο 13) σε περίπτωση που κληθούν να αποτιμήσουν το σχέδιο αναδιάρθρωσης,
- την ορθότερη αξιολόγηση της εντιμότητας του επιχειρηματία (άρθρο 22 παράγραφος 1), αν από την εξέταση των εγγράφων συναγονται οι λόγοι για τους οποίους υπερχρεώθηκε ο επιχειρηματίας (καλή ή κακή την πίστη) και αν η διαδικασία κινήθηκε εγκαίρως με τις πρώτες ενδείξεις δυσχέρειας της επιχείρησης.

4.3.11. Η αποτίμηση των συνεπειών της αναδιάρθρωσης θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τα αποτελέσματα για την απασχόληση, καθότι, αν είναι εκ των προτέρων γνωστά, μπορούν να ληφθούν κατάλληλα μέτρα για την προστασία των θέσεων εργασίας, όπως αυτά που αφορούν την επιμόρφωση και την ανάπτυξη των προσόντων των εργαζομένων.

4.3.12. Όσον αφορά το άρθρο 18 του κεφαλαίου 5: δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στους διευθυντές η μείωση των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης κάτω από το αναγκαίο επίπεδο για την ικανοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τους εργαζομένους.

4.4. Τίτλος IV. Πρόσβαση σε απαλλαγή (Δεύτερη ευκαιρία)

4.4.1. Στη γνωμοδότηση της του 2013 με θέμα τις διαδικασίες αφερεγγυότητας, οι οποίες ισχύουν και για την παρούσα γνωμοδότηση, η ΕΟΚΕ υπογράμμισε, μεταξύ άλλων τα εξής:

- η «δεύτερη ευκαιρία» στην οποία αναφέρεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να δίνεται στους επιχειρηματίες που έχουν διδαχθεί από την προηγούμενη αποτυχία τους και είναι σε θέση να ανακάμψουν βάσει αναθεωρημένου επιχειρηματικού σχεδίου,
- είναι σκόπιμη η καλύτερη προστασία των εργαζομένων και η αναγνώρισή τους ως προνομιούχων πιστωτών σε όλα τα κράτη μέλη,
- η συστηματική προσφυγή ενώπιον των δικαστηρίων δεν συνιστά την καλύτερη λύση, και καλούσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει την πιθανότητα δημιουργίας νέων οργάνων,
- είναι θετική η υποχρέωση που επιβάλλεται στα κράτη μέλη να βελτιώσουν τους κανόνες δημοσιότητας, δημιουργώντας ηλεκτρονικό μητρώο των σχετικών δικαστικών αποφάσεων.

4.4.2. Οι κανόνες για τη δεύτερη ευκαιρία που παρέχεται σε επιχειρηματίες μετά την πρώτη αποτυχία πρέπει να είναι σαφείς και κοινοί στις χώρες της ΕΕ, όπως προβλέπεται στο άρθρο 114 για την ενιαία αγορά, καθώς και αποδεκτοί από τους εργαζομένους που δεν υπέστησαν ζημία ή δεν εξαπατήθηκαν από την πρώτη αποτυχία του επιχειρηματία.

4.4.3. Πολύ συχνά, η αυστηρότητα των διαδικασιών σε πολλά κράτη μέλη ευνόησε σε ορισμένες περιπτώσεις δραστικές παρεμβάσεις εκ μέρους των συνδίκων πτώχευσης.

4.4.4. Οι πρωτοβουλίες που πρέπει να αναληφθούν με ομοιογενή και ανοιχτό τρόπο σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, πρέπει να μετατρέπουν τον προηγούμενο ρόλο των συνδίκων πτώχευσης σε ένα νέο ρόλο «διαχειριστών ανάπτυξης της απασχόλησης», μέσω μιας ευρείας και εις βάθος μορφωτικής και τεχνικής εκπαίδευσης, με τη βοήθεια και των πληροφοριακών διαδικασιών που παρέχει η διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, και οι οποίες εφαρμόζονται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2015/848.

4.4.5. Θετική κρίνεται η προτεινόμενη απλοποίηση για την υπαγωγή στο καθεστώς δεύτερης ευκαιρίας. Εν προκειμένω είναι σημαντικό να μπορεί ο υπερχρεωμένος επιχειρηματίας να απαλλάσσεται από τις οφειλές του μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας, χωρίς την ανάγκη νέας προσφυγής στη δικαστική ή διοικητική αρχή (άρθρο 20 παράγραφος 2).

4.5. Τίτλος V. Μέτρα για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών.

4.5.1. Θα ήταν σκόπιμο η αρχική και η συνεχιζόμενη επιμόρφωση των δικαστικών και του προσωπικού των διοικητικών αρχών που χειρίζονται υποθέσεις αναδιάρθρωσης, αφερεγγυότητας και δεύτερης ευκαιρίας να οργανώνεται απευθείας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ακόμη και μέσω οργανισμών).

4.5.2. Απαιτείται η εναρμόνιση των απαιτούμενων προσόντων για τους επαγγελματίες του κλάδου που δραστηριοποιούνται στο εσωτερικό της ΕΕ: πρέπει να προβλέπονται ελάχιστα προσόντα για το προσωπικό αυτό, όπως η επαγγελματική κατάρτιση και εξειδίκευση, η καταχώρισή τους, οι ευθύνες και ο κώδικας επαγγελματικής δεοντολογίας.

4.5.3. Για την εφαρμογή και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών είναι αναγκαία η ύπαρξη μέσων όπως η εσωτερική εποπτεία, τα συστήματα λογιστικής, αναφοράς και ελέγχου.

4.6. Τίτλος VI. Παρακολούθηση των διαδικασιών.

4.6.1. Όπως επισημαίνεται στο σημείο 4.3.10.1, μόνο η έγκαιρη και πλήρης πρόσβαση στα έγγραφα της επιχείρησης μπορεί να διασφαλίσει τη γνησιότητα και την πληρότητα των συλλεγόμενων στοιχείων, έτσι ώστε να καθίσταται αποτελεσματική η παρακολούθηση των διαδικασιών (άρθρο 29).

4.6.2. Η σαφήνεια και η πληρότητα των εγγράφων πρέπει να επιβεβαιώνεται από την εκτελεστική πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Βρυξέλλες, 29 Μαρτίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Γιώργος ΝΤΑΣΗΣ
